

Naša pot ostaja zvesta sporočilom OF

Pred nami je 27. april. Dan, ko nas spomin na preteklost sili v razmišljanje o sedanjem družbenem trenutku in o poteh nadaljnjega družbenega razvoja. Ko nezadovoljstvo z obstoječim stanjem hoče najti nove napredne poti, odpirati nove perspektive in ohraniti dosežene temelje družbenih odnosov. Temelje, na katerih je nastala SFRJ, temelje, ki dajejo možnosti za nenehno utrjevanje in razvijanje njenih vrednot.

Danes, ko velike dneve naše preteklosti: 27. april, 1. maj, 9. maj, praznujemo v času družbenoekonomskih težav in zaostrovanja gospodarske krize, je prav, da se v mislih vrnemo k izviru naše revolucije in ostajamo zvesti njenim sporočilom.

27. april 1941! Dan ustanovitve OF. Ko so bili v dneh najtežjih preizkušenj položeni politični in organizacijski temelji najširšemu, revolucionarnemu, vseljudskemu gibanju v zgodovini slovenskega naroda.

Praznik nas vseh. Praznik ude-

ležencev in sodobnikov tega pomembnega dogodka.

Praznik rojenih in odraslih v novi Jugoslaviji. In praznik vseh tistih, ki bodo prišli za nami in bodo čutili trajnost in zgodovinsko vrednost pridobitev naše revolucije.

27. april je simbol našega trpljenja in kljubovanja, naše zmage, svobode in ponosa, bratstva in neločljive povezanosti z narodi in narodnostmi, s katerimi smo skupaj ustvarili socialistično Jugoslavijo. Prvič v svoji dolgoletni zgodovini, si je slovensko ljudstvo, skupaj z drugimi jugoslovanskimi narodi, zarisalo svojo lastno usodo, si izbralo svojo lastno pot.

To nam je uspelo, ker smo se odzvali klicu ustanovnega kongresa KP Slovenije na Čebinah, katerega temeljna sporočila so se odražala v vsej zgodovini naše nacionalne in razredne zavesti. KP je znala, v enotni želji po svobodi, naprednejši in pravičnejši družbi, povezati vse svobodomi-

selne in napredno misleče ljudi v ljudsko fronto, ki je v najbolj črnih dneh naše zgodovine, 27. aprila 1941, prerasla v legendarno OF slovenskega naroda.

Prav je, da se ob tej priložnosti spomnimo, da je predstavljala OF sredi največje vojne vihrice pri nas ljudsko oblast kot dejansko državo v državi, da je uresničila dolgotrajne težnje po narodovem združenju, osebni in politični svobodi, lastni državnosti, socialni pravičnosti in družbenem napredku, da je odprla pot za socialistično preobrazbo dežele. In prav je, da se spomnimo zlasti vseh tistih številnih, brezimnih aktivistov OF in njihovega lika, ki so si sredi okupirane domovine upali in zmogli nad okupatorja. Mnogi so na svoji revolucionarni poti žrtvovali svoja življenja ali so izžareli v požrtvovalnem delu za družbeni in gospodarski napredek naše dežele. Prav je, da se tega spomnimo tudi zato, ker smo tudi danes izpostavljeni raznim oblikam odkritih in prikritih odporov tistih, ki ne spo-

štujejo načel socialističnega samoupravljanja.

Danes nam samo spomin in ponos na ta veliki dan pred 47 leti, ne zadošča. Iščemo več kot spomin in samozaupanje. Pot, ki jo imamo načrtano, ostaja zvesta sporočilom OF, to je naša varnost. Zaupanje in podpora napredno mislečih ljudi, je tudi danes najmočnejše orožje vsakogar, ki se poda na to pot.

In, če tradicije OF nadaljuje današnja SZDL pomeni, da delo in aktivnosti aktivistov Osvobodilne fronte nadaljujejo aktivisti SZDL, pomeni, da se je lik aktivista OF uveljavil in ohranil v zavesti naših ljudi in v naši javnosti, kot lik človeka velikega ugleda, kot pomemben člen političnega aktivna naše samoupravne družbe.

Brez številnih aktivistov, ki kot delegati v krajevni samoupravi, v OZD, SIS in drugih samoupravnih skupnostih, v borčevskih, mladinskih, sindikalnih in drugih organizacijah organizirajo delovne ljudi, brez njih, si danes ne moremo predstavljati socialističnega samoupravljanja, ne pomembnih družbenih akcij in ne uspešnega odločanja delegatskih skupščin na vseh ravneh.

Danes postaja SZDL kot naslednica zgodovinske OF množična javna tribuna socialistične politike in misli, organizacijska oblika svobodnega boja mnenj na splošni socialistični podlagi. Po svoji politični podlagi je in mora biti dovolj široka, da omogoča sodelovanje vsakemu občanu, ki se pošteno obnaša do družbene skupnosti in, ki se je opredelil za socialistični razvoj naše družbe.

Brez SZDL kot mobilizatorke vseh delovnih ljudi in občanov, si ni mogoče zamisliti polnega aktiviranja delovnih množic, vseh njihovih umskih, delovnih, organizacijskih in drugih možnosti, ki temelje na rezultatih njihovega dela. Zato se sleherni izmed nas, ki na ta ali oni način ustvarjalno sodeluje pri našem družbenem razvoju in napredku in se na tej poti spopada s problemi in težavami, mora spomniti vseh tistih aktivistov OF, ki se pred štiridesetimi in več leti niso ustrašili dosti večjih in hujših nevarnosti ter tveganj, pa vseh tistih, ki so pred več kot 30 leti zaorali ledino v delavskem samoupravljanju.

Ob teh splošnih dejstvih ne moremo mimo konkretnih vprašanj in razvojnih perspektiv naše temeljne družbenopolitične skupnosti in delovanja SZDL v njej. Sedanje objektivne družbene okoliščine vsekakor niso naklonjene političnemu delu. Nenehni administrativni posegi, interventno reševanje gospodarskih in drugih težav, na nek način omejujejo možnosti za učinkovito samoupravno odločanje. Te okoliščine zahtevajo več znanja, subtilnejše metode, predvsem pa izostren posluš od odprtih vprašanj.

Eno od vprašanj v tem trenutku je tudi vprašanje razvoja in razvojnih perspektiv občine kot celote in v okviru mesta Ljubljane.

Občina Center je bila vedno odprta družbenopolitična skupnost, ki se je kljub svojim specifičnim in antagonizmom na svojem prostoru trudila uveljaviti ustavno vlogo občine in hkrati zagotoviti tudi uresničevanje tistih nalog, ki so za vse občane skupne v mestu. Vendar pa bodo, za usklajevanje interesov občine in mesta, ter oblikovanje skupnih interesov mesta kot urbane celote, potrebni nadaljnji napor in prizadevanja. Vsekakor bo, kot doslej, potrebno izhajati iz globalne razvojne strategije mesta in se zavzemati za ustrezno ravnotežje med razvojem posameznih občin ter za motiviranje občin v njihovih realnih ambicijah.

Položaj občine Center je v okviru mesta Ljubljane, specifičen, daleč najbolj občutljiv. Dosegli smo zgornjo mejo razvoja mestnega središča in presegli njegove klasične okvire. Ljubljana ima samo eno mestno središče, samo eno mestno jedro, ki tudi v svetovnem merilu nekaj pomeni. Tudi zato moramo (ne samo s strani občine) nameniti staremu mestnemu jedru več posluha in prostora v sistemu revitalizacije in prenove.

Drugo je gospodarski razvoj občine. Rezultati kažejo, da je potrebno uvesti spremembe v strukturo gospodarstva v občini, ki jih narekujejo razvoj in tudi pogoji gospodarjenja. Naj omenim samo gostinstvo, turizem in drobno gospodarstvo, kot sestavni in specifični del samoupravnega združenega dela.

Ugotavljali smo že, da se vrsta prednosti, ki jih ima občina, kot središče Ljubljane s posebnostmi starega mestnega jedra ter drugimi naravnimi danostmi tega prostora, ne izrabljajo zadovoljivo, zato je tudi v tem delu razvojnih možnosti te dejavnosti, ko jo še vedno ne sprejemamo kot pomembnega dejavnika gospodarskega razvoja.

Preseči je potrebno zaprtost v posamezne subjekte in povečati ofenzivnost načrtovanja in skupnega vlaganja v zmogljivosti in razvoj občine. Le z jasnim konceptom razvoja gospodarskih dejavnosti v občini, jasno določenimi prostorskimi potrebami in možnostmi ter usmeritvami, ki bodo podrejene poslovnim uspešnostmi ter dohodkovni vključitvi vseh dejavnosti, ki s svojo ponudbo doprinesejo k učinkovitosti gospodarstva v občini, bo tudi združeno delo začutilo pravi interes za to občino in čutilo z njo.

SZDL mora prisluhniti tudi pozivom o poenostavitvi delegatskega sistema, sistema, ki je toliko razvejan, da se v veliko primerih pri odločitvah izgubi identični interes delovnega človeka in ob-

Visoka državna odlikovanja

Predsednik občinske konference SZDL Janko Rednak je v torek, 26. aprila izročil visoka državna odlikovanja štirim aktivistom naše občine.

Red republike s srebrnim vencom je dobila upokojena novinarka in družbenopolitična delavka **Ivica Bozovičar**, ki je vsa povelja leta aktivno delovala v organih in organizacijah tako na ravni republike kot mesta Ljubljane in občine. Po upokojitvi se je vključila v delo v KS Tabor, kjer je med drugim tudi po njeni zaslugi zaživelo delovanje samoupravnih organov in organizacij.

Red zaslug za narod s srebrnimi žarki je dobil **Ivo Bernard**, in sicer za dolgoletno družbenopolitično delo v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah KS Gradišče ter za razvijanje in krepitev delegatskega sistema socialističnega samoupravljanja. S svojim znanjem, doslednostjo in vztrajnim delom je veliko prispeval k razvijanju in poglobljanju samoupravnih odno-

sov v krajevnih skupnostih in k povezovanju krajevnih skupnosti z okoljem in krajani. Med drugim je zavzeto delal kot vodja skupine delegatov občine Ljubljana Center za delegiranje delegatov v zbor občin republiške skupščine. Zelo uspešno je opravljal funkcijo podpredsednika občinske konference SZDL.

Red republike z bronastim vencom je za delovanje v področnem odboru koroških partizanov Ljubljana dobil **Alojz Mak**. V odboru že vrsto red skrbi za organizacijo srečanj koroških partizanov v domovini in zunaj nje. Med drugim sodeluje pri zbiranju in pripravi gradiv za zgodovinske koroškega partizanstva. Pomemben je njegov prispevek pri širjenju znanja o narodnoosvobodilnem boju koroških partizanov v šolah in drugih ustanovah.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo je dobila **Silva Komar** in to za aktivno delovanje v družbenopolitičnih organizacijah. Med drugimi je delala kot predsednik osnovne organizacije sindikata in kot namestnik sekretarja osnovne organizacije ZK. V mandatnem obdobju 1974 do 1978 je bila vodja konference delegacij za zbor združenega dela skupščine občine Ljubljana Center. Bila je tudi delegatka na dveh sindikalnih kongresih in enem kongresu ZKS.

Odlikovanci od leve proti desni: Alojz Mak, Ivo Bernard, Ivica Bozovičar in Silva Komar

Pripombe iz naše občine na osnutke posameznih amandmajev za spremembo zvezne ustave

Poročali smo že, da je v naši občini stekla živahna javna razprava o spremembah ustave SFRJ. V prejšnji številki Dogovorov smo objavili splošne pripombe, ki so se izoblikovale v obsežni in zavzeti javni razpravi. V tej številki pa objavljamo konkretne pripombe na posamezne amandmaje.

IX. AMANDMA

Tč. 1. Besedilo je sicer kratko in jedrnat, vendar nejasno. Pojem »prizadet« je možno tolmačiti na različne načine. Sam pojem nosi v sebi negativno notacijo in ga je torej možno tolmačiti kot »zmanjšanje, osiromašenje, kraja« itd. Možna pa je tudi tolmačenje, da je protustavna tudi vsaka poslovna odločitev, ki temelji na tveganju, ki je značilno za tržno usmerjeno gospodarstvo. To pa je lahko za razvoj organizacije združenega dela usodno, saj tržni odnosi ne dopuščajo »ziheraštva«. Zaradi navedenega je to določilo zelo dvorezno in glede na določila veljavnega 12. člena ustave, nepotrebno.

Tč. 6. Besedilo drugega odstavka je nejasno. Kaj so »družbeno določeni splošni pogoji gospodarjenja«? Ali se za

tem ne skriva ponovno možnost, da politika določi neke »pogoje«, ki so daleč od podlag delovanja tržnih zakonitosti? To je v nasprotju s prvim odstavkom 6. točke! Veljati bi moralo načelo, da mora država zagotoviti gospodarstvu izgubo dohodka, ki je nastala zaradi njenih posebnih intervencijskih posegov v gospodarstvo.

Tč. 8. Določila te točke so v nasprotju z načeli tržnega gospodarstva. Vsebinske točke amandmaja ne spodbujajo organizacij združenega dela za doseganje dohodka in omogoča, da lahko dejavniki zunaj združenega dela opredelijo vsak dohodek, ki je višji od povprečja, kot izjemni oz. monopolni dohodek. Poleg tega je to določilo tudi v nasprotju z določili 255. člena ustave, ki pa ni predmet amandmajev.

Tč. 12. Drugi odstavek je popolnoma odveč! Medsebojna razmerja na podlagi skupnega vlaganja so predmet samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev. To je samoupravni sporazum in država pri tem nima kaj določati.

Tč. 13. Vprašanje vlaganja sredstev občanov za razširitev materialne podlage dela mora postati smoter bodočih ekonomske politike. Ker gre dejansko za sredstva iz minulega dela, bi morala ustava zagotavljati vlagatelju teh sredstev tudi pravico do soupravljanja in sicer za dobo, ko ta sredstva združuje. Drugi odstavek te točke pa vrata dejansko zapira. Pravica biti obveščen, kaj se je zgodilo z vloženimi sredstvi je miho rečeno farsa! Na ta način in pod takimi pogoji ne bo nihče vlagal svojih sredstev.

Tč. 14. Materija te točke spada v samoupravne akte organizacij združenega dela in ne v ustavo.

X. AMANDMA

Tč. 4. Vsekakor je pozitivna zamisel,

da se za manjše organizacije združenega dela poenostavijo pogoji ustanavljanja, materialno-finančnega poslovanja in urejanja določenih razmerij pri delu in poslovanju. Vendar ali je to materija zveznega zakona? Pravilneje je, da se to ureja z republičkim zakonom glede na potrebe in pogoje, ki so v posamezni republiki.

Tč. 5. Ustava določa v drugem odstavku 38. člena, da lahko zakon ali odlok družbenopolitične skupnosti, ki temelji na zakonu, pod pogoji, ki jih določa ustava, predpiše obvezno združevanje določenih organizacij združenega dela v skupnosti, v katerih se v splošnem interesu zagotavlja enotnost sistema dela na ustreznih področjih. Predlagani amandma to načelo razširja tudi na obveznost enotne ureditve družbenoekonomskih odnosov in temeljev njihovega delovanja. To pa je bilo v javni razpravi zavrnjeno. Veliki tehnološki sistemi lahko učinkovito delujejo na podlagi skupnih normativov, standardov in postopkov, nesprejemljivo pa je, da se z zveznim predpisom

čana. Tudi vprašanja posodobitve volilnega sistema, ne smejo biti več stvar akademskih diskusij, ampak živ problem, kjer mora biti SZDL še posebej zavzeta in mora prisluhniti pobudam, ki terjajo demokratičnost in odprtost tega najpomembnejšega državlanskega akta.

Ne bo prvič rečeno, da se mora SZDL osredotočiti na življenjske probleme, ki tiščijo ljudi, prisluhniti neposrednemu utripu življenja, da se mora osredotočiti na reševanje tekočih problemov in protislovij, kar pomeni tudi reševanje strateških usmeritev našega gospodarskega in družbenega razvoja.

Tudi nova družbena gibanja predstavljajo izziv za ZK in SZDL, ki ga ne sme prezreti. Treba se je soočiti z njimi v demokratični, argumentirani razpravi in v njih podpreti vse tisto, kar je resnično pozitivno, kar pomeni vračanje k izviru idej, ki so v osnovi naše družbene ureditve in tej drugačnosti najti pravo, odgovarjajočo vsebino. V našem bogatem političnem in družbenem življenju, kjer se izražajo vsi mogoči tokovi in vplivi, mora ravno SZDL stalno ugotavljati, katera so tista družbena dogajanja in pojavi, na katera moramo osredotočiti naše delo, da bi poglobili socialistično samoupravno vsebino naše demokracije.

In jutri? ZK se je obvezala, da nas bo vodila k napredku in demokraciji, da se bo pri tem opirala na vse delovne ljudi, na lastne sile.

Zato so oči oprte vanjo. Tako oči, v katerih še ni splahnelo zaupanje, kot oči, iz katerih je razbrati kritiko. Stališča, ki so jih slovenski komunisti, v soboto sprejeli na konferenci, odpirajo nove razvojne vizije socialističnega samoupravljanja, v »socializmu po meri ljudi« kot je bilo zapisano v tezah za konferenco. Izziv, ki vliva zaupanje in daje moči.

V vsakem pogledu, pred nami je težka naloga. Vendar utrditi zaupanje z delom, doslednostjo, kjer besede in dejanja ne gredo navzkriž, ne bo težje, kot je bilo v času naše revolucionarne preteklosti. Ob problemih, s katerimi se spopadamo, smo spoznali, da naša pozornost ne sme biti usmerjena na obrobne, čeprav družbeno in politično relevantne pojave, pač pa je potrebno moči usmeriti v razvoj temeljnih družbenoekonomskih, političnih in obsevkulturnih razmerij, ki so odločilna za določanje socialistične smeri razvoja in za prihodnost slovenske in jugoslovanske družbe.

Ne bi bilo dobro, da bi nas posamezne sile potisnile na rob dogajanja, da bi se ukvarjali sami s seboj. Aktivnost SZDL mora biti usmerjena v to, da postane socialistično samoupravljanje bolj učinkovito. Ta težnja se je kazala tudi v zavzeti, široki razpravi ob spremembah zakona o združenem delu ter ob številnih razpravah v zvezi s spremembami usta-

ve SFRJ in SRS, ki še potekajo. Težnja, da bi ustavne spremembe prispevale k temu, da bodo človekova svoboda, delo in ustvarjalnost prišli do polnega izraza in to v razmerah tržne ekonomije, da bo svobodna družba obvladovala njej podrejeno državo in, da se bo nacionalna skupnost potrjevala in razvijala kot enakopravni subjekt v socialistični federativni skupnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in kot aktivni dejavnik v mednarodni skupnosti.

Vse to smo doslej premalo podarjali in dejansko uresničevali, zato pa smo bolj razvijali delavčev interes za delitev kot pa za ustvarjanje dohodka, kar je često imelo za posledico, da smo trošili preko svojih možnosti in kar je tudi eno od žarišč gospodarske nestabilnosti.

Boriti se za stabilnost pa pomeni, začasno se čemu odreči, da bi kasneje preudarnejše bolje živeli. Doseganje teh družbenih ciljev je sicer odvisno od številnih drugih, tudi zunanjih činiteljev, kar pa nas toliko bolj sili na oslonitev na lastne sile, na krepitev naše družbeno ekonomske učinkovitosti, politične stabilnosti in obrambne sposobnosti.

Zadnja leta smo pričali stopnjevanim napadom na delo in osebnost tovariša Tita, na Jugoslovansko ljudsko armado, na varnostno službo in njene pripadnike. Odgovoriti na te napade ni težko. Vsem tistim, ki tako blatijo osebnost in lik tovariša Tita odgovarjam: Spomnimo se majske dni leta 1980, priključimo si v spomin trenutke, ko se je Jugoslavija poslavljala od svojega Maršala, spomnimo se neme groze in bolečine v srcih in očeh milijonov starih in mladih, otrok in žena, fantov in deklet, spomnimo se izrazov spoštovanja in žalosti tujih predstavnikov celega sveta in vedeli bomo, s čim si je naš voditelj zaslužil toliko ljubezni. Odgovor je le eden. Jugoslaviji je dal celega sebe in ves njegov trud in delo sta bili posvečeni blaginji, razvoju in varnosti njegovega ljudstva in njegove domovine.

In da bi zagotovili svojo varnost in ozemeljsko nedotakljivost, moramo imeti armado, ki je enotna, pripravljena in sposobna zmeraj in povsod to potrjevati, kar pa je odvisno od nenehnega razvoja njene tehnike in znanosti, kakor tudi od ohranjanja pridobitev revolucije in le tako bo naša Armada trajen temelj neodvisnosti in enotnosti naših narodov.

Sednji čas mogoče ni lahek. A resnica je, da smo prav iz najtežjih časov v naši zgodovini vselej izšli še močnejši, še bolj strjeni. In vemo tudi, da ni mogoče novih odnosov vselej graditi brez nasprotij in zapletov. Pesnik je dejal: »Deželo, v kateri živiš in jo imaš rad, najmočnejše občutiš, ko te potrebuje!«

Danes ko praznujemo ustanovitve OF, naj bo misel na naš jutri tudi misel in želja na neminljivost sporočil tega velikega dne pred 47. leti.

Dobitniki srebrnih priznanj OF

Polde Blatnik

Ana Brvar

dr. Saša Cvahte

Tomaž Hočevar

Lojze Erjavec

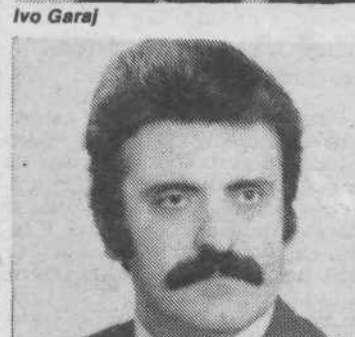
Ivo Garaž

Martina Leitgeb

Zdenka Janc

Simo Lajč Dermota

Silva Očepček

Vladimir Meula

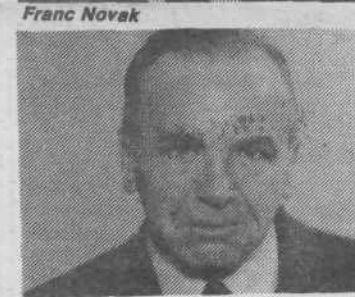
Franc Novak

Katja Stražišar

Breda Ovčina Žibert

Edo Rasberger

Jože Zor

Zofija Torkar

Marjia Vodušek

Denis Žust

opredeljuje tudi enotnost samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Kot za vse organizacije združenega dela, morajo tudi za te sisteme veljati temeljna načela ustavne ureditve o odgovornosti republik in pokrajin za svoj lastni in skupni razvoj ter za razvijanje samoupravnih pravic delavcev za delovanje in razvoj teh sistemov. Prav tako je potrebno nadalje razvijati samoupravne pravice delavcev za delovanje in razvoj teh sistemov in jih ne omejevati s tem, da se ta vprašanja urejajo centralno in administrativno. Zato je predlagani 4. odstavek nesprejemljiv, 1. odstavek pa nepotreben, ker je njegova vsebina že zajeta v čl. 38 in 28/1, tč. 5 Ustave SFRJ. Za dopolnitev 1. in 3. odstavka 5. točke se predlaga naslednje spremembe:

1. odstavek:

»Organizacije združenega dela, ki kot enoten tehnološki sistem opravljajo dejavnost na področju elektrogospodarstva, železniškega prometa in pošto-telefonsko-telegrafskega prometa, SO OBVEZNE ZDRUŽITI SE v skupnosti NA PODLAGI ZVEZNEGA ZAKONA IN SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA. S SAMOUPRAVNIM SPORAZUMOM DOLOČAJO ELEMENTE SKUPNEGA POSLOVANJA, KI ZAGOTAVLJAJO ENOTNOST TE-

MELJNEGA SISTEMA. KAKOVOST IN UČINKOVITOST V POSLOVANJU BO SANKCIONIRANA Z USTREZNO OPREMLJENIMI MEDSEBOJNIMI EKONOMSKIMI ODNOSI.«

3. odstavek:

»V teh sistemih DELAVCI V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA NA PODLAGI SOCIALISTIČNIH SAMOUPRAVNIH ODNOSOV ZAGOTAVLJAJO UVELJAVLJANJE DRUŽBENO EKONOMSKIH ODNOSOV pri pridobivanju dohodka na enotnem jugoslovanskem trgu v odvisnosti od učinkovitosti njihovega poslovanja, skupne kriterije za določanje cen proizvodov in storitev v organizacijah združenega dela, skupne kriterije za določanje cen proizvodov in storitev v organizacijah združenega dela, skupne elemente standarda storitev, skupne razvojne plane in skupno strategijo vključevanja v mednarodno delitev dela.«

XI. AMANDMA

Vsebinska tega amandmaja je sicer dobra, vendar bi ga bilo potrebno spremeniti in dopolniti – tako, da v celoti glasi: »Organizacije združenega dela in druge družbene pravne osebe lahko ustanovijo banko kot samostojno samoupravno finančno organizacijo za opravljanje kre-

ditnih in drugih bančnih poslov, ki jih določa zvezni zakon ter za opravljanje teh poslov vlagajo sredstva v sklade banke.

BANKA LAHKO USTANOVI SAMA ALI SKUPAJ Z DRUGIMI DRUŽBENIMI OSEBAMI ALI TUJIMI OSEBAMI TUDI DRUGO FINANČNO ORGANIZACIJO.

Banka posluje v svojem imenu in za svoj račun, v svojem imenu in za račun oseb oziroma v imenu in za račun drugih oseb.

BANKA ODGOVARJA ZA SVOJE OBVEZNOSTI S SREDSTVI, VLOŽENIMI V SKLADE BANKE.

BANKE UPRAVLJAJO USTANOVITELJICE.

BANKA POSLUJE KOT TRŽNI SUBJEKT, KI S SVOJIM POSLOVANJEM USTVARJA DOHODEK. DOHODEK, KI GA BANKA DOSEŽE, SE PO PORAVNAVNI STROŠKOV POSLOVANJA IN IZLOČITEV SREDSTEV ZA DELOVNO SKUPNOST BANKE, RAZPOREJA MED USTANOVITELJICE BANKE. USTANOVITVENI AKT BANKE V SKLADU Z ZAKONOM DOLOČA NAČIN IN POGOJE RAZPOREJANJA TEH SREDSTEV V SKLAD BANKE.

Družbenopolitična skupnost ne more biti ustanoviteljica banke in tudi ne more upravljati njenih poslov.

POGOJE ZA USTANOVITEV OZIROMA PRENEHANJE BANKE TER MEDSEBOJNA RAZMERJA USTANOVITELJIC BANKE, UPRAVLJANJE TER POSLOVANJE BANKE UREJAJO ZVEZNI ZAKON TER NA NJEGOVI PODLAGI USTANOVITVENI AKTI BANKE.

XII. AMANDMA

Vkljub dolgoletnim izkušnjam v poslovanju s tujimi vlagatelji, še vedno ne naredimo odločilnega koraka naprej. Tujim vlagateljem je potrebno zagotoviti njihov ekonomski interes in zato moramo z ustavo zagotoviti pravno varnost tako glede lastninske pravice do vložnih sredstev brez časovnih omejitev, pravico do soupravljanja glede na vložni delež ter pravico do sorazmernega dohodka in njegovega transfera v tujino. Omogočiti jim je potrebno ustanavljanje lastnih in mešanih podjetij na območju vse Jugoslavije in ne le v carinskih conah. Status tujega vlagatelja se ne bi smel razlikovati od statusa domače fizične osebe, ki vlagajo svoja sredstva v organizacijo združenega dela.

XIII. AMANDMA

V organizacijah združenega dela s področja SIS družbenih dejavnosti ocenju-

Nadaljevanje na 4. strani

Samoupravljanje ni politična parola

Tako kot vsako leto je tudi letos trideset posameznikov in tri osnovne organizacije zveze sindikatov dobilo tradicionalna priznanja – »srebrne znake«. Slavnostna seja občinskega sveta zveze sindikatov v Centru je bila 20. aprila v prostorih Skupščine mesta Ljubljane. Med nagradenci smo izbrali za pogovor Fedorja Tominška, dolgoletnega predsednika Kluba samoupravljalcev v naši občini, ki je sicer strokovni svetovalec na ustavnem sodišču Slovenije.

Kot je v šali ob začetku našega pogovora dejal nagradenec Fedor Tominšek, bo – kot kaže – dosmrtni predsednik tega kluba. Klub je sicer v Sloveniji prijetna izjema, saj se ne morejo pritožiti nad udeležbo na številnih tematskih razpravah, ki jih pripravljajo vsako leto. Ta oblika delovanja samoupravljalcev je zelo uspešna in tudi priljubljena. Vse to pa je tudi potrditev poslanstva, ki ga ima klub tudi v teh nekoliko zmedenih in hudih časih. Fedor Tominšek je ob tem dejal, da je res, da je klub v občini Center izjema v slovenskem merilu, vendar da bi morala ta izjema postati pravilo.

»Samoupravljanje sem vedno razumel kot najširšo obliko pluralizma, tudi na gospodarskem področju. Samoupravljanje brez demokracije, pluralizma mnenj in interesov tudi na gospodarskem področju ni. Samoupravljanje pomeni tudi pravico sleherne osebnosti, da pove svoje želje, predstavi svoje interese, zamisli in podobno. Samoupravljanje zame torej ni politična parola, je prejšnji način življenja in razmišljanja ter usklajevanja interesov posameznikov z interesi večine. Samoupravljanje pomeni gospodarsko

samostojnost delovnih organizacij« je še dejal Fedor Tominšek.

Kot je dejal naš sogovornik je Klub samoupravljalcev praktična oblika delovanja, ki je premagala stereotipne oblike predavanja. Razprave za okroglimi mizami razvežejo usta slehernemu in nihče ne razpravlja s figami v žepu. Glede na položaj občine ne preseže tudi precej visoka raven izobrazbe in predznanja udeležencev, tako da je delo v klubu užitek in zadovoljstvo človeku, ki se je tako s svojim strokovnim kot tudi prostovoljnim delom zapisal vsem naprednim ciljem te družbe.

Majhni vendar močni in enotni

Ena izmed najmanjših osnovnih organizacij v občini je Dom učenk zdravstvene usmeritve na Potočnikovi 3. Osnovna Organizacija šteje le 23 članov, toliko je namreč delavcev tega doma. K temu številu pa moramo prišteti še 240 učenk srednje zdravstvene šole in srednje šole za farmacijo in zdravstvo. Prišteti jih je treba zato ker delavke Doma pri svojem delu ne skrbijo le za učenke temveč z njimi skupaj oblikujejo

delo in življenje v tem prijetnem domu.

Srebrni znak sindikata je dobil dom v letu ko praznuje 10 letnico obstoja, kar bodo proslavili 18. maja.

Do 1. aprila leta 1986 je bil Dom poslovna enota srednje zdravstvene šole, potem pa se je osamosvojil. Majhen kolektiv v katerem je 9 pedagoških in 14 tehničnih delavcev, je primer zgledega kolektiva, ki je kljub svoji majhnosti ekonomsko obstal in celo izboljšal svoj finančni položaj.

Delavci so zelo skrbni pri upravljanju s svojim domom, ki so ga v zadnjem času tudi izboljšali. Sredstva si zagotavljajo tudi s poletnim izvedenskim delom. Že nekaj let sodelujejo s Filozofsko fakulteto in udeležencem seminarja slovenskega jezika nudi jo v poletnem času streho nad glavo. Turistične storitve ponujajo le organiziranim skupinam. Letos pa bo v prostorih doma organizirana prva poletna šola slovenskega jezika. Ob koncu tedna, kadar v šoli ni učenk, ponujajo streho nad glavo tudi slovenskim šolam iz Trsta. Finančna sredstva, ki jih pridobijo na ta način, deloma porabijo za osebne dohodke, deloma pa za izboljšanje opremljenosti doma in nakup sodobnih učnih pripomočkov. Skrb za Dom kažejo tudi z urejenostjo okolice. Skupaj s krajevno skupnostjo Nove Poljane so namreč uredili v okolici doma zgledni spominski park Maršala Tita, ki je prav gotovo lepo zaokrožil podoba doma v katerem se vsako leto pripravlja 240 učenk za življenje in delo.

JURIJ POPOV

Zanimiva grafika osmošolke Brigite Šepac iz OS Brod Marovice v pobrateni občini Delnice

NATEČAJ O REVOLUCIJI

Pohvalna ustvarjalnost mladih

Učenci so za natečaj z naslovom »Revolucija še traja« poslali okoli tristo likovnih del. Komisija je izbrala za nagrade osemindeset del. Posebno pozornost so vzbudile grafike iz osnovne šole Brod Marovice iz Delnic, glede na pedagoško kreativnost, z ozirom na izbor materiala, ki poudarja raste. Prav tako so z likovno grafično kulturo ustvarjene grafike iz Murske Sobotice.

Nagrajena so bila tudi vsa dela, ki so jih na natečaj poslali iz zavoda za usposabljanje Janez Levec iz naše občine. Njihove temere so zanimive in bogate, tako po motiviki kot po kreativno barvni originalnosti.

Povedano je že bilo, da bo razstava nagrajenih del v Nami pri Tromostovju od 16. do 23. maja. Še enkrat vabljeno.

DAMOKLEJEV MEČ NAD SAMOUPRAVLJANJEM NA ŽELEZNICI

Centralizacija ?

V železniškem gospodarstvu Ljubljana si v zadnjih letih še posebej zavzeto prizadevajo za večjo poslovnost, ki je po njihovem mnenju edina prava pot iz tehnološko vse bolj zaostale in potrebam gospodarstva prilagojene železnice.

Zato so med slovenskimi in istrskimi železničarji (istrske proge spadajo v ŽG Ljubljana) natekli na načelno odklonilen odnos tisti predlogi ustavnih dopolnil, ki onemogočajo uveljavitev omenjene delovne usmeritve železnice in se namesto tega obračajo k preživelim rešitvam vračanja železnice v naročje države in v centralizacijo njenih funkcij.

Najbolj sporen je 10. amandma, ki govori o organiziranosti velikih tehnično-tehnoloških sistemov, kot so elektrogospodarstvo, PTT in železniški promet. V njem je namreč vsebovano določilo, da se organizacije združenega dela v velikih tehnično-tehnoloških sistemih obvezno združujejo v skupnosti. Sprememba je v tem, da vprašanja organiziranosti teh sistemov postajajo predmet zveznega zakona, medtem ko je bil doslej to predmet samou-

pravnega sporazumevanja teh subjektov. Tako bi zvezni zakon urejal pogoje in način obveznega združevanja ter temelje organiziranja v teh sistemih, temelje njihovega delovanja in enotnost samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v njih.

Zakon bi torej presegel področje, ki se nanaša na enotnost teh-

nično-tehnološkega sistema. Ta je po mnenju slovenskih in istrskih železničarjev sicer nujna za učinkovito delovanje sistema, pač pa bi vključitev družbenoekonomskih odnosov na železnici v pristojnost zvezne zakonodaje ukinita samoupravno sporazumevanje med organizacijami, ki so vključene v Jugoslovanske železnice.

Taka ureditev pa bi preprosto povedano spremenila delavce na železnici v drugorazredne samoupravljalce, saj bi jih bistveno omejila v pravicah samoupravnega odločanja o pogojih in rezultatih njihovega dela.

JANEZ KUKOVICA

Tekmovanje mladih v SLO

Vsakoletno tekmovanje mladih v SLO in DS je bilo v občini Ljubljana Center 11. maja 1988. Tekmovanje je bilo sestavljeno iz: – teoretične vsebine znanj – testni; – prve pomoči; – gašenja z vetrovko; – orientacijskega teka in – streljanja s puško. Tekmovalce so ekipe 7. in 8. razredov osnovnih šol in ekipe srednjih šol občine. Največ znanja in spretnosti so pokazali tekmovalci OŠ dr. Jože Potrč, saj so zasedle njihove ekipe obe prvi mesti. Med srednjimi šolami pa je bila najuspešnejša Srednja upravno-administrativna šola. Te ekipe nas bodo zastopale tudi na regijskem tekmovanju, ki je bilo 26. maja 1988 v šolskem centru v Ivančni gorici.

Dobitniki srebrnega znaka sindikata

Matjaž GLAVIČ – ELEKTRO LJUBLJANA, LJUBLJANA OKOLICA
 Jože LOZAR – ELEKTRO LJUBLJANA, LJUBLJANA MESTO
 Jožica STARČIČ – SOZD ISKRA DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
 Stane KUŠAR – TOVARNA ROG
 Drago CENČIČ – SOZD ISKRA DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
 Marko FURLIČ – ISKRA ZORIN, CENTER ZA AVTOMATSKO OBDELAVO PODATKOV
 Marija ZELIČ – ANGORA
 Marija BITENC – MEDEX
 Vasja KAJFEŽ – SOZD GIPOSS, DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
 Anica MIKLIČ – MAXIMARKET
 Stane BIČEK – TEKSTIL COMMERCE
 Nada KLANJŠČEK – AUTOCOMMERCE DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
 Danica GRADIŠAR – HOTEL UNION
 Marinka ČRTALIČ – GOSTINSKO PODJETJE LJUBLJANA
 Fani STARE – VODOVOD KANALIZACIJA
 Rudi BUŽGA – KOMUNALNO PODJETJE LJUBLJANA, PARKIRIŠČA
 Miro KMET – OSNOVNA ORGANIZACIJA ZVEZE SINDIKATOV DELAVCEV PRI ZASEBNIH DELODAJALCIH
 Lenka PERKO – CENTRALNA TEHNIŠKA KNJIŽNICA
 Jože MRAZ – MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
 Tatjana ČEPIČ – MESTNI MUZEJ LJUBLJANA
 Tibor KOLAR – UKC, INŠTITUT ZA KLINIČNO KEMIJO IN KLINIČNO BIOKEMIJO
 Andrej BRUČAN – UKC INTERNA KLINIKA
 Marija BAHUN – INŠTITUT ZA MEDICINO IN SOCIALNO VARSTVO
 Mitja ZUPANEK – LJUBLJANSKA BANKA – GOSPODARSKA BANKA
 Dušan VERBIČ – LJUBLJANSKA BANKA – STANOVANJSKO KOMUNALNA BANKA
 Biserka KOGEJ DMITROVIČ – SODIŠČE ZDRUŽENEGA DELA V LJUBLJANI
 Janko VEROVŠEK – DELOVNA SKUPNOST MESTNEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV LJUBLJANA
 Fedor TOMINŠEK – USTANOVNO SODIŠČE SRS
 Nada MIHELIC – REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE
 Drago BOBOVNIK – REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA LJUDSKO OBRAMBO
 KONFERENCA ZVEZE SINDIKATOV ŽELEZNIŠKEGA GOSPODARSTVA
 OSNOVNA ORGANIZACIJA ZVEZE SINDIKATOV DOM UČENK ZDRAVSTVENE USMERITVE
 KONFERENCA OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZVEZE SINDIKATOV ISKRA COMMERCE

Nadaljevanje s 3. strani

jejo, da ta amandma ne prinaša nobenih novosti in ne zagotavlja zmanjšanja normativizma na področju teh dejavnosti.

XVII. AMANDMA

V tem amandmaju se preozko opredeljuje možnost samostojnega osebnega dela, saj ga veže le na sredstva v lasti občanov.

XVIII. AMANDMA

Glede na različne pogoje kmetijstva, je določanje kmetijskega maksimuma z zveznim zakonom nesmotrno. To materijo naj uredijo republike glede na svoje potrebe.

XVIII. AMANDMA

Vsebinska amandmaja je sicer sprejemljiva, vendar ureja zadeve, ki po svoji vsebini ne sodijo v okvir ustavnega urejanja.

XXIII. AMANDMA

Enotno stališče v javni razpravi je bilo, da je ta amandma nesprejemljiv in ga je potrebno črtati. Vsebinska je v nasprotju z ustavnimi pravicami republik in pokrajini opredeljenimi z ustavo iz leta 1974. Pomeni korak nazaj in uveljavlja krnitev suverenih pravic narodov, ki sestavljajo jugoslovansko federacijo.

Posebna pripomba je bila dana na volitve sodnikov rednih sodišč. Poleg strokovne sposobnosti se namreč postavlja »primernost« za opravljanje sodniške funkcije. Kaj naj ta izraz pomeni, v amandmaju ni posebno obrazloženo, dopušča pa skrajno subjektivnost, pa tudi diskriminacijo pri volitvah sodnikov ter zaradi tega ni sprejemljiva.

XXVI. AMANDMA

V javni razpravi je bil amandma zavrnjen. Davčni sistem naj glede na različnosti med republikami, ostane na pristojnosti republik.

XXVIII. AMANDMA

Skladno s cilji in nalogami skupne monetarne politike sprejemajo pristojni organi ukrepe, s katerimi lahko vplivajo tudi na kreditno politiko. Ker se ustanavlja jo banke kot samoupravne finančne organizacije, ki poslujejo v okviru tržnih zakonitosti, so predlagani »skupni temelji kreditne politike« v nasprotju s takšno usmeritvijo. Kreditno politiko naj oblikujejo poslovni subjekti samostojno, vpliv nanjo pa si država povsod po svetu zagotavlja preko monetarne politike. Zaradi tega naj se črta termin »skupni temelji kreditne politike«.

Tč. 5. Nevzdržno je, da opravlja Narodna banka bančne posle za federacijo. Dosedanja praksa je pokazala, da je prav ta funkcija Narodne banke vodila do tega, da so se potrebe federacije ob izpadu dohodkov napajale iz emisije. Opravljanje teh poslov ni skladno z določili 3. točke tega amandmaja.

Tč. 7. V 8. vrsti te točke naj se vnese med besedi: ureja kreditni... besedo »temelje« tako da glasi: UREJA TEMELJE KREDITNEGA IN BANČNEGA SISTEMA IN... Predlagana formulacija pomeni razširitev pristojnosti federacije na urejanje »kreditnega in bančnega sistema« v celoti in ne le temeljev, kot je veljalo doslej. Gre ponovno za očitni poseg v pristojnosti republik, da same urejajo specifičnosti, ki so lastne njihovemu lastnemu okolju.

XXXI. AMANDMA

Posebno financiranje potreb JLA ni umestno. JLA se lahko financira le iz zveznega proračuna in to na podlagi ustvarjenega dohodka. Nevzdržna je težnja, da se potrebe JLA financirajo iz narodnega dohodka (celo iz planiranega). Tak način financiranja loči JLA od splošnih gospodarskih gibanj in pomeni tujek v sistemu socialističnega samoupravlja-

nja, katerega materialni temelj je dejanski dohodek in ne statistični narodni dohodek.

XXXII. AMANDMA

Vsebinska tega amandmaja v javni razpravi ni naletela na podporo predvsem zaradi nedorečenosti. Povsem razumljivo je, da moramo določene zadeve reševati na zvezni ravni, druge pa v posameznih republikah glede na stopnjo razvoja in potreb. Zaradi tega bi bilo potrebno razmejiti in podrobneje opredeliti posamezne zadeve kot npr. sistem javnega obveščanja, ki zahteva posebno strokovno obdelavo.

XXXIII. AMANDMA

V postopku odločanja v Skupščini SFRJ je vprašljiva smotrnost vključevanja in sklicevanja konference samoupravljalcev kot tretjega, čeprav neobveznega zbora. V javni razpravi je bilo ocenjeno, da pomeni uvajanje takega načina poskus ponovnega oživiljanja uvedbe zveznega zbora združenega dela skozi stranska vrata in je zaradi tega 4. točka tega amandmana zavrnjena.

Predsedstvo občinske konference SZDL Ljubljana Center